

Føgur orð og ongir pengar

INTEGRASJÓN Tað verður Mentamálaráðið, sum skal bera byrðina fyri at integrera útlendingar í Føroyum, men tað hava vit ikki pengar til, sigur Bjørn Kalsø, landsstýrismaður

Aki Bertholdsen

- Tað treyt ikki við føgrum orðum frá øllum politikarum, tá ið Løgtingið hevði aðalorðaskifti um integrasjón.

- Men enn sæst einki til, at nakar er sinnaður at gjalda fyri tey føgru orðini.

Bjørn Kalsø, landsstýrismaður í mentamálum, staðfestir, at skulu vit integrera útlendingar í Føroyum, fellur tann stóra byrðan á Mentamálaráðið.

Men akkurát, sum starvsfelagi hansara, Kári P. Højgaard, ið umsitur integrasjónina, má Bjørn Kalsø eisini staðfesta, at øll tey føgru orðini vórðu ikki vekslað til pengar, tá ið figgjarkarmarnir vórðu lagdir fram fyri einum góðum mánað síðani.

Hann heldur, at onkur tiltøk kunnu setast í verk innanfyri teir karmar, sum Mentamálaráðið hevur.

- Men skulu tiltøk, sum veruliga muna, setast í verk, verður neyðugt at játta mentamálaráðnum meiri pengar.

- Vit hava nógvar fyriskipanir í mentamálaráðnum. Og hóast nógvar virka væl, eru tær eisini hart fyrispentar figgjarliga.

- Somuleiðis er nógvar av skipanunum rættiliga grundleggjandi tænaður, so tað ber rætt og slætt ikki til at skarva meiri burtur av fyri at seta miðvís integrasjónstiltøk í verk, sigur landsstýrismaðurin.

Annars dugir hann ikki at síggja, yvirhøvur, hvussu tað skal bera til at seta hesi tiltøkini í verk, sum skulu stuðla uppundir at fáa útlendingar og føroyingar at sameinast og samvirka í okkara samfelagi.

Hinvegin setir hann álitid á, at vil Løgtingið av álvara raðfesta integrasjónina, fer tað at síggjast aftur í figgjarlógini, sum verður lögð fram í heyst.

Ikki fremmant

Bjørn Kalsø sigur, at tá ið samgongan samráddust um figgjarkarmarnar, førði hann

GÓÐUR VILJI

Bjørn Kalsø má staðfesta, at øll tey føgru orðini vórðu ikki vekslað til pengar

tað fram í samgonguni, at skuldi integrasjónstiltøk setast í verk, var neyðugt við hægri játtan.

Sostatt er trupulleikin ikki fremmandur fyri samgonguni, leggur hann afturat.

Sjálvur ivast hann ikki í, at vit eiga at raðfesta integrasjónspolitikkin.

- Tá ið vit bjóða fremmandafólki hendavegin, eiga vit eisini at duga at taka ímóti teimum.

Hann heldur tískil, at samgongan eigur at tora at gera politiskar umraðfestingar og at játta meiri pening til hetta øki við teirri avleiðing, at okkurt annað biðar.

Torir samgongan ikki tað, heldur Bjørn Kalsø, at samgongan eigur, at umhugsast útvega landskassanum fleiri inntøkur.

Kortini sær hann ikki rættiliga fyri sær, at tað ber til at taka meiri frá fólki.

Men so er hin møguleikin

at sleppa kravinum um at avlop skal vera á figgjarlógini í 2016.

- Eg haldi ikki, at vit kunnu ikki áhaldandi hava hall á figgjarlógini, tí so líða vit rentudeyðan. Men er talan um týðandi íløgur, sum í longdini eru ein vinningur fyri samfelagið, eiga vit eisini at tora at tosa um, hvussu fast vit skulu halda um kravið um avlop á figgjarlógini í 2016, sigur Bjørn Kalsø.

Kostar 7,2 milliónir

Arbeidsbólkurin, sum hevur skrivað integrasjónsálitid, heldur, at støðan er alt annað enn nøktandi. Tí mælir hann til, at ymisk tiltøk verða sett í verk sum skjótast fyri at gera tað lættari at integrera útlendingar í føroyska samfelagið.

Mælt verður til at seta seks ymisk tiltøk í verk og tilsamans kosta hesi tiltøkini 7,2 milliónir, umframt útreiðslur til undirvísingartilfar, tulk og annað.

Kunnu øll tiltøkini ikki verða framt í einum, verður mælt til, at tiltøkini verða sett í verk eftir trimum árum og í hesi raðfylgju:

1. Integrasjónslóg skal smíðast

Við eini integrasjónslóg eru allar ætlanirnar ásettá í lógini – onki ivamál er um, hvør ætlanin er, og hvussu viðurskiftini skulu skipast. Við eini integrasjónslóg hava landsins myndugleikar bundið seg til at fáa skipanina at virka, og peningur má verða játtaður, so skipanin kann fáast at virka.

2. Samskipari skal setast

Ein samskipari skal setast at geva ymisku myndugleikunum ráð um integrasjón og tryggja at tiltøkini verða sett í verk.

Mett verður, at tað fer at kosta eina millión at seta samskiparan á stovn, tá ið hann er settur á stovn, verður hann helst bíligari um árið.

3. Byrjanarskeið til útlendingar

Tað skal vera eitt krav til útlendingar, at teir skulu á byrjunarskeið í føroyskum máli og føroyskum samfelagsviðurskiftum og føroyskari mentan.

Skeiðið skal vera staðið, áðrenn útlendingurin kann fáa varandi uppihaldsloyvi.

Mett verður, at undirvísingin til vaksni kost-

ar 1,8 millión um árið, umframt undirvísingartilfar.

Tá er rokna við, at útlendingar fáa undirvísing í føroyskum í 100 tímar í føroyskum og 50 tímar í samfelagsviðurskiftum.

4. Eyka undirvísing í fólkkaskúlanum

Útlendsk skúlabørn skulu hava eyka undirvísing í føroyskum.

Leyðsliga mett verður eykaundirvísingin í fólkkaskúlanum mett at kosta 4,4 milliónir um árið, umframt tað, sum undirvísingartilfarið kostar.

Her verður roknað við, at 90 skúlabørn fáa eyka undirvísing triggjar tímar um vikuna.

5. Føroyskt fyri børn undir skúlaaldur

Tað hevur stóran týdning, at útlendsk børn læra føroyskt so tíðliga sum gjørligt.

Ein møguleiki er, at tá ið útlendingar við børnum koma higar, fer Gigni á heimavítjan hjá familjuni.

Við hesi heimavítjan kann Gigni eggja foreldrum at lata barnið fara á dagstovn, so at barnið fær møguleika at nýta føroyska málið so tíðliga sum gjørligt.

Í fólkkaskúlalógini er heimild til geva børn, ið hava annað móðurmál enn føroyskt, og sum ikki eru farin í skúla, stuðul til frama fyri málsligu menningina í føroyskum máli.

Mælt verður til, at hetta tilboðið verður sett í verk, so at børnini læra føroyskt so tíðliga sum til ber.

6. Tulkatænasta

Tørvur er á tulkatænastu, tí ofta eru samskiftistrupulleikar, tá ið útlendingar skulu til samrøðu hjá føroyskum myndugleikum av ymsum slag.

Ongin meting er um, hvussu nóg, tulkatænastan fer at kosta.

» **Annars dugir hann ikki at síggja, yvirhøvur, hvussu tað skal bera**